

UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

CONSILIUL UNIUNII

HOTĂRÂREA nr. 309

09-10 decembrie 2022

privind aprobarea Strategiei pentru adaptarea profesiei de avocat la cerințele transformării digitale a sistemului judiciar, interconectarea formelor de exercitare a profesiei și a barourilor la Platforma națională de interoperabilitate

În conformitate cu dispozițiile art. 65 lit. a), b) și c) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

Având în vedere Rezoluția Congresului avocaților din 17-18 iunie 2022 privind elaborarea și adoptarea de către Uniunea Națională a Barourilor din România (U.N.B.R.) a Strategiei pentru adaptarea profesiei de avocat la cerințele transformării digitale a sistemului judiciar, interconectarea formelor de exercitare a profesiei și a barourilor la platforma națională de interoperabilitate

Ținând cont de dezbaterile din ședințele Comisiei Permanente și Consiliului U.N.B.R. privind necesitatea digitalizării în profesia de avocat,

Consiliul U.N.B.R., în ședința din 09-10 decembrie 2022, adoptă prezenta

HOTĂRÂRE:

Art. 1. – (1) Se aprobă Strategia pentru adaptarea profesiei de avocat la cerințele transformării digitale a sistemului judiciar, interconectarea formelor de exercitare a profesiei și a barourilor la Platforma națională de interoperabilitate, 2023-2025, cuprinsă în anexa la prezenta hotărâre.

Art. 2 – Prezenta Hotărâre se publică pe pagina web a UNBR (www.unbr.ro) și se comunică tuturor barourilor și membrilor Consiliului U.N.B.R., Casei de Asigurări a Avocaților (C.A.A.) și Institutului National pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților (I.N.P.P.A.).

CONSILIUL U.N.B.R.

**Strategia pentru adaptarea profesiei de avocat
la cerințele transformării digitale a sistemului judiciar,
interconectarea formelor de exercitare a profesiei și a
barourilor la Platforma națională de interoperabilitate**

2023-2025

CUPRINS

I. Introducere. Context actual	3
II. Definirea problemei. Soluții propuse	5
III. Viziune, direcții de intervenție, obiective	6
DIRECȚIA DE INTERVENȚIE A: Eficientizarea organizării și exercitării profesiei de avocat....	6
DIRECȚIA DE INTERVENȚIE B: Facilitarea cooperării cu instituțiile sistemului judiciar	12
DIRECȚIA DE INTERVENȚIE C: Consolidarea încrederii clienților în avocat și în instituțiile profesiei de avocat	13
IV. Principii generale	14
V. Mecanism de implementare, monitorizare și revizuire	14
VI. Implicații bugetare și surse de finanțare	15
VII. Implicații juridice	15

I. Introducere. Context actual

Elaborarea unui cadru de dezvoltare strategică privind digitalizarea profesiei de avocat se înscrie în angajamentul Uniunii Naționale a Barourilor din România (U.N.B.R.) de a conduce transformarea digitală a profesiei de avocat. În acest sens, la Congresul Avocaților din 17-18 iunie 2022 a fost adoptată Rezoluția privind elaborarea și adoptarea de către Uniunea Națională a Barourilor din România a Strategiei pentru adaptarea profesiei de avocat la cerințele transformării digitale a sistemului judiciar, interconectarea formelor de exercitare a profesiei și a Barourilor la platforma națională de interoperabilitate¹.

Această hotărâre reprezintă primul demers de planificare strategică a digitalizării profesiei de avocat. Prezenta strategie definește principalele direcții de dezvoltare eficientă și durabilă a profesiei de avocat, care sunt congruente atât cu viziunea europeană privind conturarea unui viitor digital al Europei trasată prin Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor denumită „Busola pentru dimensiunea digitală 2030: modelul european pentru deceniul digital”², cât și cu eforturile pe plan național de implementare a Strategiei de dezvoltare a sistemului judiciar 2022-2025³, susținute de Planul Național de Redresare și Reziliență⁴.

În ultimul deceniu, Uniunea Națională a Barourilor din România a sprijinit mai multe inițiative în ceea ce privește digitalizarea profesiei de avocat și a sistemului organelor profesiei de avocat. În plus, pandemia de COVID-19 a accelerat procesul de digitalizare la nivelul întregului sistem de justiție. Cu toate acestea, gradul de digitalizare actual la nivelul profesiei de avocat este relativ scăzut și nu valorifică potențialul oferit de instrumentele din sfera tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC).

În lipsa unui cadru integrat de management strategic la nivelul profesiei de avocat, inițiativele implementate anterior privind digitalizarea au fost dezvoltate punctual, fără conectarea dedicată a tuturor decidenților din sistemul instituțiilor profesiei. Astfel, barourile au inițiat și dezvoltat proiecte proprii privind digitalizarea profesiei la nivel local, în funcție de posibilitățile financiare și de preocuparea privind acest aspect, oferind servicii digitale în principal propriilor membri.

În prezent, există o serie de sisteme eterogene din punct de vedere tehnic care funcționează independent unele față de altele. Printre acestea se numără baza de date constituită la nivelul U.N.B.R. privind conexiunea dintre situațiile și informațiile incluse în Tablourile de avocați ale Barourilor, realizate și gestionate în sistem digital, sistemul interconexiunii dintre site-ul U.N.B.R. și site-urile Barourilor, sistemul gestionării legitimațiilor de avocat eliberat prin licențierea acordată de CCBE, sistemul „coșului administrativ” (funcțional în sistem digital) privind circuitul documentelor în cadrul compartimentelor UNBR, proiectul „Contul avocatului” prin care fiecare dintre avocații interesați

¹ https://www.unbr.ro/wp-content/uploads/2022/07/Rezolutie_Congres_2022_privind_digitalizarea_profesiei.pdf

² COM/2021/118 final, disponibilă la adresa <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0118>; Comunicarea Comisiei „Digitalizarea justiției în Uniunea Europeană – O panoplie de posibilități”, COM(2020) 710 final, disponibilă la adresa <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX:52020DC0710>; Agenda digitală pentru Europa, <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/64/digital-agenda-for-europe>

³ Hotărârea nr. 436/2022 privind aprobarea Strategiei de dezvoltare a sistemului judiciar 2022-2025 și a planului de acțiune aferent acesteia, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 322 din 1 aprilie 2022, disponibilă la adresa <https://www.just.ro/despre-noi/programe-si-strategii/strategii-nationale/>

⁴ Propunere de Decizie de punere în aplicare a Consiliului de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al României, COM(2021) 608 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021PC0608&from=EN>

și-au prezentat profilul profesional în spațiul rezervat Proiectului pe site-ul UNBR, aplicația informatică „Registrele naționale ale avocaților români” compusă din Registrul electronic al actelor întocmite de avocați (R.A.A.) și Registrul electronic al evidenței patrimoniului de afecțiune al avocaților (R.P.A.), programele de desfășurare în sistem *on-line* a activității organelor colegiale de conducere a profesiei de avocat între Congrese, sistemul inter relațional între I.N.P.P.A.-Central și Centrele teritoriale ale I.N.P.P.A., dezvoltarea capacității de înregistrare audio/audio-video a acțiunilor de formare profesională inițială și continuă, platforma *on-line* „Caut avocat” etc.

Eterogenitatea soluțiilor informatice actuale îngreunează accesul avocaților la serviciile puse la dispoziția lor. Prin urmare, este necesară dezvoltarea unui sistem informatic unitar și funcțional, orientat spre utilizator, care implică colaborarea organelor profesiei cu Casa de Asigurări a Avocaților (C.A.A.), precum și cu Institutul Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților (I.N.P.P.A.). Un rol important în dezvoltarea acestui sistem unitar îl are Casa de Asigurări a Avocaților, ca instituție responsabilă de gestionarea sistemului propriu de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților. Atribuțiile sale privind colectarea contribuțiilor avocaților la fondul C.A.A. impun, în contextul transformării digitale a profesiei de avocat, asigurarea unei interoperabilități a sistemelor informatice ale C.A.A. cu cele ale U.N.B.R. și I.N.P.P.A.

De asemenea, este prioritară asigurarea unei interoperabilități a sistemelor informatice ale organelor profesiei cu cele ale instituțiilor din sistemul judiciar în contextul implementării de către Ministerul Justiției (M.J.) a proiectului „Dezvoltarea sistemului electronic de management al cauzelor - ECRIS V”⁵ care va avea o contribuție semnificativă la digitalizarea sistemului judiciar, având în vedere că una dintre funcționalitățile majore este reprezentată de dosarul electronic, care va permite beneficiarilor o gestiune integral electronică a documentelor din dosare (la nivel de instanțe și parchete).

Strategia de digitalizare a profesiei de avocat urmărește trei direcții principale de interes: (1) eficientizarea organizării și exercitării profesiei de avocat, (2) facilitarea cooperării cu instituțiile sistemului judiciar și (3) consolidarea încrederii clienților în avocat și în instituțiile profesiei de avocat. Fiecare dintre aceste direcții cuprinde mai multe obiective strategice.

Prezenta Strategie vizează perioada 2023-2025, cu evaluarea stadiului punerii în aplicare a strategiei la jumătatea perioadei de implementare a acesteia, respectiv în iunie 2024. În realizarea acestui demers, se impune crearea unui departament organizat pe lângă Comisia Permanentă a U.N.B.R., care să dezvolte și să asigure implementarea strategiei, existența grupului de lucru 6 nefiind suficientă pentru a acoperi necesitățile unui asemenea demers nici din punct de vedere organizațional nici din punct de vedere financiar acesta limitându-se în a monitoriza și superviza activitatea Departamentului.

II. Definirea problemei. Soluții propuse

Mediul în care avocații și clienții își desfășoară activitatea este în continuă schimbare, iar tehnologiile disruptive influențează puternic acest mediu. Neadaptarea profesiei de avocat la contextul digital generează o povară administrativă ridicată, atât pentru avocați, cât și pentru U.N.B.R. una din cauze fiind lipsa conștientizării suficiente a fenomenelor care își fac apariția în piața tehnologiilor și/sau

⁵ <https://www.just.ro/comunicat-de-presa-privind-inceperea-proiectului-dezvoltarea-sistemului-electronic-de-management-al-cauzelor-ecris-v-cod-smis-142520-sipoca-871-cofinantat-din-fondul-social-europ/>

ignorarea acestora. Aceasta împiedică realizarea tranziției către digitalizarea justiției, și implicit către o societate digitală.

O alta cauza importanta a situației actuale o reprezintă digitalizarea insuficienta a profesiei de avocat aflata cu cel puțin 5 ani in urma curbei tehnologice si mai mult care a rămas în urma celorlalte profesii juridice, ca de exemplu cea a profesiei de notar.

Astfel, există un Portal al instanțelor de judecată, se lucrează la crearea unui Portal al parchetelor, însă până în prezent nu a fost prevăzut nici măcar un plan pentru crearea unui Portal al barourilor. Portalul Barourilor ar asigura un punct unic de interacțiune online atât la nivel intern, între formele de exercitare a profesiei și organele profesiei, cât și la nivel extern, cu celelalte instituții ale sistemului judiciar și cu justițiabilii. Acest spațiu digital ar oferi o trasabilitate completă a tuturor acțiunilor și modificărilor în cazul fiecărui membru al unui barou, de la momentul primirii în profesie până la încetarea calității de avocat. De asemenea, ar oferi un cadru de încredere pentru interacțiunea cu instanțele de judecata și cu justițiabilii. Serviciile digitale puse la dispoziție trebuie să fie orientate către utilizator pentru a fi ușor accesibile indiferent de gradul de inițiere în sfera digitală.

Printre cauzele neadaptării profesiei de avocat la contextul digital regăsim și lipsa pregătirii profesionale în vederea utilizării serviciilor digitale. Pregătirea resursei umane ar trebui realizată atât în cadrul formării profesionale inițiale, cât și prin intermediul programelor de formare profesională continuă.

Lipsa de interoperabilitate a sistemelor actuale implementate atât la nivelul profesiei, cât și la nivelul celorlalte instituții ale sistemului judiciar constituie o barieră în cooperarea interinstituțională. Prin urmare, noile sisteme ar trebui proiectate pentru a fi compatibile cu sistemele deja implementate, cum ar fi sistemul ECRIS V, astfel încât, pe de o parte, să existe posibilitatea accesării mai facile a dosarului electronic de către avocat, iar pe de alta parte, să existe posibilitatea identificării electronice a avocatului de către instanțe pentru a verifica împuternicirile avocațiale.

Adaptarea profesiei de avocat la schimbările tehnologice le va permite acestora să rămână relevanți și să fie cât mai pregătiți pentru a răspunde noilor provocări juridice ridicate de evoluțiile tehnologice.

III. Viziune, direcții de intervenție, obiective

În contextul actual al absenței unei abordări sistemice privind digitalizarea profesiei de avocat, se impune definirea unei strategii digitale care să asigure o evoluție predictibilă și coerentă în procesul adaptării profesiei de avocat la cerințele transformării digitale a sistemului judiciar.

Viziunea în domeniul digitalizării profesiei de avocat constă în transformarea digitală a U.N.B.R. în scopul creșterii eficienței organizării și exercitării profesiei de avocat, precum și facilitării interacțiunii dintre avocați, instanțe și clienți. Pentru atingerea acestor scopuri, este necesară crearea unui cadru integrat de management strategic la nivelul profesiei de avocat care să includă servicii digitale centrate pe utilizatori. În acest sens, sunt necesare atât aplicații informatice, cât și resurse umane instruite pentru a le utiliza, precum și o infrastructura tehnică corespunzătoare.

Prezenta strategie urmărește modernizarea și eficientizarea profesiei de avocat în ansamblul său prin luarea în considerare a tuturor părților interesate, sens în care este construită în jurul a trei direcții principale de intervenție, respectiv:

- (A) relația avocatului cu organele profesiei, care vizează eficientizarea organizării și exercitării profesiei de avocat;
- (B) relația avocatului cu instanțele de judecată/parchete/notari, care vizează facilitarea cooperării cu instituțiile sistemului judiciar, și
- (C) relația avocatului cu clienții, care vizează consolidarea încrederii clienților în avocat și în instituțiile profesiei de avocat.

Fiecare dintre cele trei direcții de intervenție includ obiective și acțiuni care să determine îmbunătățirea calității și eficienței serviciilor avocațiale.

DIRECȚIA DE INTERVENȚIE A: EFICIENTIZAREA ORGANIZĂRII ȘI EXERCITĂRII PROFESIEI DE AVOCAT

Obiectiv strategic 1: Implementarea unui Portal al Barourilor

Portalul Barourilor reprezintă o componentă esențială pentru digitalizarea profesiei de avocat. Prin acest obiectiv se urmărește crearea unui punct unic de interacțiune online între persoanele interesate (avocați, instanțe de judecată, clienți și alții) și barouri, care va permite într-un mod unitar, standardizat, predictibil și prietenos ca toate interacțiunile din cadrul acestuia să poată fi realizate prin mijloace electronice. De asemenea, crearea unui sistem electronic unitar va permite reunirea și integrarea tuturor serviciilor online puse la dispoziție membrilor barourilor din România, oferind totodată un cadru de încredere cu garanții adecvate pentru siguranța datelor în vederea interacțiunii cu instanțele de judecată/parchete/notari și cu clienții.

Obiective specifice:

- 1. Implementarea unei proceduri de comunicare prin mijloace electronice de transmitere la distanță între organele profesiei și avocați prin intermediul unui serviciu de distribuție electronică înregistrată pus la dispoziție de UNBR.** Acest serviciu, omolog „Spațiului privat virtual” (SPV) pus la dispoziție de ANAF⁶ pentru interacțiunea cu contribuabilii, va permite transmiterea de date prin mijloace electronice și va furniza dovezi referitoare la manipularea datelor transmise, inclusiv dovezi privind trimiterea și primirea datelor, asigurând protejarea datelor transmise împotriva riscului de pierdere, furt, deteriorare sau orice modificare neautorizată. Procedura se referă atât la mijloacele de identificare electronică a avocaților, cât și la comunicarea documentelor electronice între aceștia și organele profesiei, care trebuie semnate cu semnătură electronică calificată sau cu sigiliu electronic calificat, emise în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 910/2014⁷.
- 2. Accesibilizarea „Contului avocatului” prin optimizarea site-ului www.ifep.ro și dezvoltarea unor funcționalități noi orientate către nevoile avocatului.** „Contul avocatului”

⁶ Ordin nr. 1090 din 9 iunie 2022 privind aprobarea Procedurii de comunicare prin mijloace electronice de transmitere la distanță între organul fiscal central și persoanele fizice, persoanele juridice și alte entități fără personalitate juridică, publicat în M. Of. nr. 585 din 16 iunie 2022, disponibil la adresa https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/termene_conditii_sp_virtual.pdf

⁷ Regulamentul (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 2014 privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă și de abrogare a Directivei 1999/93/CE, disponibil la adresa <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32014R0910>

ar trebui să ofere acces facil la dosarul profesional electronic al avocatului și să asigure legătura cu toate serviciile electronice destinate avocaților, precum și legătura cu organele profesiei și cu instituțiile sistemului judiciar. Dosarul profesional electronic al avocatului ar trebui să ofere o trasabilitate completă a tuturor acțiunilor și modificărilor fiecărui membru al unui barou, de la admiterea în profesie până la ieșirea din profesie. „Contul avocatului” necesită optimizare întrucât multe din funcțiile actuale sunt inaccesibile. De asemenea, este necesară dezvoltarea acestuia prin adăugarea unor funcții noi, ușor accesibile și intuitive, cum ar fi posibilitatea ținerii tuturor evidențelor prevăzute la art. 239 alin. (2) din Statutul profesiei de avocat ⁸, în special al registrului electronic de evidență a contractelor de asistență juridică. De asemenea, ar trebui dezvoltat un mecanism de sesizare și soluționare a problemelor cu care se confruntă avocații în relația cu alte instituții sau cu organele profesiei..

- 3. Implementarea unui sistem informatic de evidență, emiteri și încheiere electronică a contractelor de asistență juridică și a împuternicirilor avocațiale.** Încheierea electronică a contractelor de asistență juridică implică generarea automată a seriei și a numărului unui nou contract, existența unui document electronic având o structură formată dintr-un conținut fix (reprezentând clauzele standard din formularele tipizate tipărite ale contractelor de asistență juridică) și un conținut variabil (care va fi completat de avocat cu datele specifice ale clientului) și semnarea electronică a contractului de către părți. Contractele electronice de asistență juridică vor facilita avocaților ținerea unei evidențe electronice a acestora, iar organelor profesiei, inserierea automată a contractelor. Pentru a putea încheia valabil un contract de asistență juridică, avocatul trebuie să facă dovada existenței unei polițe de asigurare a cărei valabilitate va fi verificată în mod automat de un program informatic. Conținutul contractelor electronice de asistență juridică este protejat de principiul păstrării secretului profesional, acestea nefiind stocate în baza de date a organelor profesiei. Doar inserierea lor poate fi atribuită unei anumite forme de exercitare a profesiei, însă conținutul lor este accesibil numai părților. Pentru a nu îngreuna accesul la servicii avocațiale persoanelor care nu au posibilitatea utilizării tehnologiei, va funcționa un sistem hibrid care permite descărcarea contractului de asistență juridică generat automat din portalul barourilor și semnarea olografă a acestuia. Procesul emiterii electronice a împuternicirilor avocațiale este similar celui privind emiteria electronică a contractelor de asistență juridică. Împuternicirile avocațiale electronice pot fi depuse online la dosarul electronic. Avocații care dețin un card de avocat care permite identificarea electronică pot beneficia de gestionarea împuternicirilor avocațiale din portofelul lor digital.
- 4. Asigurarea interconectării „Contului avocatului” de pe site-ul UNBR cu „Contul Meu” de pe site-ul filialei C.A.A.** Plata taxelor și a contribuțiilor profesionale atât către barou și U.N.B.R., cât și către sistemul propriu de asigurări sociale ar trebui facilitată printr-un sistem unitar electronic de plată online de tipul *one stop shop*. Crearea unui punct centralizat de încasare electronică a tuturor taxelor și a contribuțiilor profesionale va conduce la transparentizarea modului de imputare a plăților făcute de avocați prin asigurarea trasabilității tuturor plăților efectuate online, precum și la creșterea gradului de conformare a avocaților care nu vor mai fi nevoiți să se autentifice pe două platforme diferite pentru achitarea contribuțiilor datorate. Sistemul informatic integrat va genera și transmite automat către avocat rapoarte lunare privind situația obligațiilor de plată, va transmite automat notificare de suspendare în cazul neplății contribuțiilor pentru o perioadă mai mare de 3 luni, va comunica orice operațiune de plată, generând automat situația la zi a contului.

⁸ Hotărârea nr. 64/2011 a Consiliului UNBR privind aprobarea Statutului profesiei de avocat, disponibilă la adresa <https://www.unbr.ro/statutul-profesiei-de-avocat/>

5. **Optimizarea platformei Cautavocat.ro și interconectarea cu „Contului avocatului” din portalul barourilor.** Platforma oficială de intermediere avocat-client lansată recent de UNBR⁹ are ca obiectiv facilitarea contactului între avocați și (potențiali) clienți în mediul online. Însă distinct de identificarea unui avocat de către un client, platforma ar trebui să ofere posibilitatea contactării directe a avocatului. Solicitățile adresate de clienți prin intermediul platformei Cautavocat.ro ar trebui notificate avocatului în contul său din portalul barourilor printr-o alertă. Interconectarea celor două platforme ar conduce la creșterea popularității acestui instrument în rândul cetățenilor datorită asigurării unei comunicări efective cu avocatul pe care l-au identificat ca fiind potrivit pentru nevoile lor juridice.
6. **Interconectarea „Contului avocatului” din Portalul Barourilor cu Portalul Instanțelor pentru facilitarea accesului la dosarele electronice.** Portalul Barourilor va oferi un cadru de încredere pentru interacțiunea cu instanțele de judecată datorită identificării electronice a avocaților. Dreptul de reprezentare în cadrul unui proces, și implicit de accesare a dosarului electronic corespunzător, va putea fi dovedit prin împuternicirile avocațiale electronice, fără a exclude utilizarea formularelor tipizate pe suport de hârtie pentru a nu îngreuna accesul la justiție al persoanelor care nu doresc sau nu au posibilitatea utilizării tehnologiei. Depunerea împuternicirii avocațiale electronice va fi suficientă pentru a face dovada calității de reprezentat, sub condiția semnării sale de către avocat cu semnătură electronică calificată, nemaifiind necesară depunerea unei împuterniciri avocațiale semnate olograf.
7. **Creșterea utilizării semnăturilor electronice calificate.** Pentru atingerea acestui obiectiv au fost negociate prețuri preferențiale pentru avocați la achiziția produsului „semnătură certificată calificată”¹⁰. Cu toate acestea, o mare parte a avocaților nu dispun încă de acest serviciu de încredere. Generalizarea semnăturilor electronice calificate va fi posibilă când acest serviciu va fi oferit gratuit de către barou tuturor membrilor care îl compun, concomitent cu înțelegerea avantajelor pe care le oferă folosirea acestora și instruirea avocaților privind aplicarea unei semnături electronice calificate pe un document electronic. Democratizarea accesului la semnătură electronică calificată va facilita activitatea viitoare a avocatului, dat fiind faptul că multe instituții publice solicită semnarea documentelor electronice cu o astfel de semnătură pentru a dovedi identitatea semnatarului, consimțământul acestuia și integritatea documentului (ex: ANAF, ONRC etc)
8. **Dezvoltarea unui chatbot care să răspundă în timp real întrebărilor avocaților** cu privire la drepturile și obligațiile profesionale precum și deopotrivă întrebărilor generale ale justițiabililor în legătură cu drepturile și obligațiile acestora în relația cu avocatul în legătură cu organele profesiei de avocat și atribuțiile acestora etc.
9. **Consolidarea structurală a organelor profesiei (UNBR, Barouri) prin automatizarea procedurilor interne de lucru repetitive,** fapt care va determina fluidizarea actului de decizie și va conduce la creșterea calității serviciilor în beneficiul avocaților.
10. **Optimizarea aplicațiilor informatice existente și integrarea lor într-un sistem informatic unitar.** Eterogenitatea soluțiilor informatice actuale îngreunează accesul avocaților la serviciile puse la dispoziția lor. Prin urmare, este necesară dezvoltarea unui sistem informatic unitar și funcțional, orientat spre utilizator, care implică colaborarea organelor profesiei cu Casa de

⁹ <https://www.unbr.ro/cautavocat-ro-platforma-oficiala-a-uniunii-nationale-a-barourilor-din-romania/>

¹⁰ <https://www.unbr.ro/comunicat-aducem-la-cunostinta-avocailor-interesati-de-certificarea-semnaturii-digitale-oferta-speciala-pentru-avocati-a-autoritatii-de-certificare-trans-sped/>

Asigurări a Avocaților (C.A.A.), precum și cu Institutul Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților (I.N.P.P.A.).

Principalele rezultate așteptate: crearea unui serviciu de distribuție electronică înregistrată al UNBR; optimizarea și dezvoltarea unor funcționalități noi ale „Contului avocatului” de pe platforma UNBR; crearea unui sistem informatic pentru gestionarea contractelor electronice de asistență juridică și a împuternicirilor avocațiale electronice; interconectarea „Contului avocatului” cu site-ul filialei C.A.A. și C.A.A., platforma Cautavocat.ro și Portalul Instanțelor; accesibilizarea semnăturii electronice calificate; dezvoltarea unui chatbot pentru avocați și justițiabili; automatizarea procedurilor interne ale organelor profesiei; integrarea aplicațiilor informatice existente într-un sistem informatic unitar prin cooptarea C.A.A. și I.N.P.P.A.

Obiectiv strategic 2: Implementarea unui sistem privind identificarea electronică a avocaților¹¹

Prin acest obiectiv se urmărește asigurarea identității electronice unice a fiecărui avocat, precum și îmbunătățirea și automatizarea modalității de accesare a serviciilor electronice din sistemul judiciar, cum ar fi dosarul electronic. Acest obiectiv se aliniază priorităților Comisiei Europene de a asigura o identitate digitală europeană cetățenilor UE care doresc să se identifice sau să facă dovada anumitor informații personale pe care le pot stoca într-un portofel digital personal.

Obiective specifice:

- 1. Emiterea unor carduri de avocat** care să permită identificarea electronică în relația cu sistemul judiciar (card de avocat eID);
- 2. Constituirea Registrului Electronic de Identități Electronice al Avocaților**, în cadrul căruia se vor regăsi identitățile electronice ale tuturor avocaților înscriși pe Tabloul Avocaților și care solicită emiterea de către UNBR a unui card de avocat eID;
- 3. Creșterea gradului de utilizare a serviciilor electronice destinate avocaților printr-o modalitate consecventă și simplificată de autentificare și accesare a acestora conform principiului autentificării unice (Single Sign On - SSO);** autentificarea unică presupune conectarea cu un singur ID și parolă la mai multe programe informatice, fiind astfel simplificat procesul de conectare la serviciile electronice;
- 4. Interconectarea cu Portalul Barourilor** pentru accesarea tuturor serviciilor electronice disponibile pe platformă;
- 5. Interconectarea cu Portalul Instanțelor** pentru accesarea dosarului electronic;
- 6. Înrolarea în cadrul Platformei Software Centralizată pentru Identificare Digitală (PSCID)¹²** a UNBR ca furnizor de identitate;

Principalele rezultate așteptate: derularea unui proiect-pilot pentru emiterea a 200 de carduri de avocat eID; constituirea unui registru electronic provizoriu de identități electronice al avocaților din proiectul-pilot; asigurarea interconectării cu Portalul Barourilor și Portalul Instanțelor; demararea demersurilor pentru înrolarea UNBR în PSCID ca furnizor de identitate.

¹¹ La ședința Consiliului UNBR din 10-11 decembrie 2021 a fost prezentat Proiectul LegitimId (SMIS 12961) privind asigurarea identității digitale, proiect derulat în perioada august 2020 – august 2022, <https://www.unbr.ro/minuta-sedintei-consiliului-uniunii-nationale-a-barourilor-din-romania-unbr-din-10-11-decembrie-2021/>

¹² Autoritatea pentru Digitalizarea României, Platforma Software Centralizată pentru Identificare Digitală – PSCID, informație disponibilă la adresa <https://www.adr.gov.ro/proiecte-in-implementare/platforma-software-centralizata-pentru-identificare-digitala-pscid/>

Obiectiv strategic 3: Pregătirea resurselor umane pentru adaptarea la transformarea digitală a profesiei de avocat

Factorul uman reprezintă principala resursă în domeniul justiției. În ciuda progreselor uimitoare ale inteligenței artificiale, resursele umane nu pot fi înlocuite de roboți. De altfel, scopul integrării noilor tehnologii în procesele de lucru ale juriștilor nu este acela de a înlocui factorul uman, ci de a contribui la eficientizarea activității sale. Pentru a profita pe deplin de oportunitățile oferite de tehnologiile emergente, este necesară familiarizarea cu noi instrumente de lucru. În acest sens, se impune asigurarea unei pregătiri continue a resurselor umane, în acord cu schimbările tehnologice care influențează activitățile juridice. Astfel, prin acest obiectiv strategic se urmărește îmbunătățirea calitativă a pregătirii inițiale și continue a avocaților printr-o formare profesională adaptată nevoilor societății digitale.

Obiective specifice:

- 1. Asigurarea formării profesionale continue a avocaților** prin dezvoltarea competențelor digitale;
- 2. Adaptarea programelor de formare profesională inițială** în cadrul INPPA prin includerea materiei opționale Dreptul noilor tehnologii;
- 3. Pregătirea personalului administrativ din cadrul organelor profesiei** pentru utilizarea corespunzătoare a aplicațiilor IT;
- 4. Suplimentarea posturilor de specialiști IT** care să asigure administrare IT de zi cu zi, inclusiv securitatea cibernetică și protecția datelor personale.

Principalele rezultate așteptate: organizarea unui curs de formare de formatori în domeniul Dreptul noilor tehnologii pentru 15 avocați care să aibă acoperirea teritorială a centrelor INPPA; includerea materiei Dreptul noilor tehnologii în programa INPPA; organizarea a 10 sesiuni de formare profesională continuă a avocaților pentru dezvoltarea competențelor digitale; organizarea a 10 sesiuni de formare pentru personalul administrativ din cadrul organelor profesiei; scoaterea unor posturi la concurs pentru angajarea unor IT-iști în funcție de nevoile concrete ale organelor profesiei pentru implementarea prezentei strategii.

Obiectiv strategic 4: Consolidarea capacității instituționale a organelor profesiei de avocat

Pentru a asigura îndeplinirea corespunzătoare a atribuțiilor care le revin în temeiul Legii nr. 51/1995 și Statutului profesiei de avocat, organele profesiei trebuie să dispună de resursele umane, materiale și digitale adecvate.

Obiective specifice:

1. Modernizarea dotărilor tehnice pentru asigurarea unei comunicări rapide și sigure;
2. Amenajarea și dotarea unei camere de date (Data Room) a U.N.B.R.;
3. Optimizarea funcționării organelor profesiei din perspectiva tehnologiei informației.
4. Dezvoltarea de sisteme integrate pentru înregistrarea audio-video la nivelul barourilor, transcrierea automată (speech2text) și programare videoconferințe

Principalele rezultate așteptate: spațiu echipat (data room) corespunzător pentru a asigura funcționarea sistemelor informatice fără întrerupere; sisteme de video - conferință instalate la nivelul barourilor; servere; scannere; laptopuri; sistem integrat de stocare și securizare a accesului la date.

DIRECȚIA DE INTERVENȚIE B: FACILITAREA COOPERĂRII CU INSTITUȚIILE SISTEMULUI JUDICIAR

Obiectiv strategic 1: Asigurarea interconectării cu sistemul ECRIS

Proiectul de dezvoltare a sistemului electronic de management al cauzelor – ECRIS V, dezvoltat de Ministerul Justiției, în parteneriat cu Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) și Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (PÎCCJ), are o contribuție semnificativă la transformarea digitală a sistemului judiciar, având în vedere că una dintre funcționalitățile majore o reprezintă Dosarul Electronic, ce permite beneficiarilor o gestiune integral electronică a documentelor din dosare (la nivel de instanțe și parchete), fără a exclude însă utilizarea hârtiei, pentru a nu îngreuna accesul la justiție al persoanelor care nu au posibilitatea utilizării tehnologiei. Întrucât interoperabilitatea constituie baza infrastructurii digitale, pentru atingerea acestui obiectiv strategic este necesară construirea unor sisteme electronice compatibile tehnologic cu cele deja dezvoltate sau în curs de dezvoltare la nivelul sistemului judiciar. Prezenta strategie ar trebui să se alinieze la obiectivele generale și specifice cuprinse în Strategia de dezvoltare a sistemului judiciar 2022-2025 și a planului de acțiune aferent acesteia prin care sunt fixate coordonatele transformării digitale în sistemul judiciar.

Obiective specifice:

- 1. Facilitarea accesului la dosarul electronic;**
- 2. Standardizarea sistemului de acces la dosarul electronic,** având în vedere că în prezent nu există un mod unitar de a obține accesul la dosarul electronic.
- 3. Standardizarea modalității de indexare a fișierelor (înscrierilor) cuprinse în dosarele electronice.**

Obiectiv strategic 2: Asigurarea interconectării cu alte sisteme informatice publice

Atingerea acestui obiectiv strategic se circumscrie dispozițiilor Legii nr. 242/2022 privind schimbul de date între sisteme informatice și crearea Platformei Naționale de Interoperabilitate¹³ care reglementează adoptarea unor măsuri referitoare la tehnologii, echipamente, programe software și datele utilizate de acestea în vederea contribuției la creșterea gradului de interconectare între sistemele informatice ale autorităților și instituțiilor publice și la facilitarea schimbului de date între acestea, pornind de la principiile și obiectivele Cadrelui European de Interoperabilitate.

Obiective specifice:

- 1. Asigurarea interconectării cu Platforma națională de interoperabilitate;**
- 2. Asigurarea accesului online gratuit la informațiile din alte sisteme informatice publice, precum RECOM, ANCPI, RNPM, RNNES etc.**

Principalele rezultate așteptate: consolidarea încrederii între sistemul instituțiilor profesiei și principalele instituții guvernamentale și judiciare. Întrucât U.N.B.R. este inclusă pe lista utilizatorilor rețelelor de telecomunicații speciale¹⁴, interconectarea cu instituțiile care pot utiliza rețelele STS

¹³ Legea nr. 242/2022 privind schimbul de date între sisteme informatice și crearea Platformei Naționale de Interoperabilitate, disponibilă la adresa <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/257856>

¹⁴ Anexa nr. 1 din Legea nr. 92/1996 privind organizarea și funcționarea Serviciului de Telecomunicații Speciale, disponibilă la adresa <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/8502>

(Parlamentul României; Președinția României; Guvernul României; instituțiile care desfășoară activități în domeniul apărării, siguranței naționale și ordinii publice; administrația publică centrală și locală; autoritatea judecătorească, respectiv Curtea Supremă de Justiție, Ministerul Public și Consiliul Superior al Magistraturii; Curtea de Conturi; Curtea Constituțională; organele de conducere din cadrul organismelor guvernamentale și al unor organisme neguvernamentale de interes național) va face posibilă nu numai participarea avocaților la ședințele de judecată desfășurate în sistem de videoconferință prin intermediul barourilor, dar și posibilitatea de a accesa rețele, infrastructuri, sisteme, servicii și aplicații în diferite tehnologii informatice și de comunicații, cu soluții de securitate asociate, în condițiile legislației speciale. Acest fapt asigură creșterea gradului de securitate a schimbului de informații cu autoritățile și cu instituțiile publice cu care colaborează în mod direct.

DIRECȚIA DE INTERVENȚIE C: CONSOLIDAREA ÎNCREDERII CLIENȚILOR ÎN AVOCAT ȘI ÎN INSTITUȚIILE PROFESIEI DE AVOCAT

Obiectiv strategic: Creșterea adresabilității serviciilor avocațiale

În vederea atingerii acestui obiectiv strategic, este necesară adoptarea unor măsuri care să faciliteze comunicarea între avocați și (potențiali) clienți și să clarifice procedura de accesare a serviciilor juridice.

Obiective specifice:

- 1. Optimizarea platformei *cautavocat.ro* prin implementarea unui chatbot pentru o îndrumare *prima facie* a cetățenilor** care se confruntă cu o problemă juridică pe care nu știu sa o încadreze într-o anumită specializare juridică în funcție de care să trieze rezultate căutării pe platformă;
- 2. Dezvoltarea unei platforme de e-learning** prin punerea la dispoziție a unor ghiduri, infografice și tutoriale video privind modalitatea de a interacționa cu Portalul Barourilor;
- 3. Dezvoltarea unui chatbot educațional în cadrul Programul „Fii avocat în școala ta!” (FAST)¹⁵** adaptat publicului țintă inclus în acest program.
- 4. Încurajarea participării avocaților la procesul de cercetare în formularea de soluții legislative, la cererea autorităților publice centrale.** UNBR va susține programele de cercetare legislativă dezvoltate de autorități, în scopul creșterii calității proiectelor de acte normative și va facilita accesul avocaților la proiectele de cercetare care au ca obiect reglementarea, care vor fi finanțate în cadrul programului „Știință și societate”, conform art.5.10 din H.G. nr.1188/2022.

Principalele rezultate așteptate: Contracurarea fenomenului de avocatură clandestină prin intermediul platformelor neautorizate de intermediere avocat-client, precum și dezvoltarea unui chatbot și a unei platforme de e-learning vor conduce la creșterea nivelului de adresabilitate a avocaților către cetățeni, cu implicații pozitive în asigurarea celerității și siguranței comunicării digitale între avocați și cei care solicit serviciile profesionale ale acestora.

¹⁵ <https://www.unbr.ro/proiectul-unbr-fii-avocat-in-scoala-ta-campanie-de-responsabilitate-sociala/>

IV. Principii generale

Acțiunile cuprinse în prezenta strategie se subsumează următoarelor principii:

1. principiul libertății și independenței profesiei de avocat;
2. principiul independenței avocatului în exercitarea profesiei sale;
3. principiul transparenței, integrității și imparțialității în desfășurarea metodologiilor de prelucrare a datelor și de auditare externă;
4. principiul cooperării și al controlului utilizatorilor procedurilor digitalizate;
5. principiul nediscriminării în asigurarea implementării și utilizării digitalizării în sistemul judiciar
6. principiul garantării și respectării drepturilor și libertăților fundamentale, al compatibilității instrumentelor și practicilor inteligenței artificiale cu acestea;
7. principiul păstrării și garantării secretului profesional.

V. Mecanism de implementare, monitorizare și revizuire

Realitățile profesiei, dar mai ales ale mediului social în care aceasta funcționează, demonstrează că în domeniul digitalizării profesiei de avocat este nevoie de un management strategic pentru stabilirea viziunii de dezvoltare pe termen mediu și lung, precum și a priorităților generale ale sistemului. Pentru viabilitatea strategiei de digitalizare este necesar un mecanism de **implementare, monitorizare și revizuire periodică**, aplicat în mod consecvent.

Implementarea strategiei se bazează pe cooperarea loială dintre toate instituțiile profesiei de avocat (Comisia Permanentă a U.N.B.R., Consiliul U.N.B.R., Barouri, Consiliul de administrație al C.A.A., Consiliile de administrație ale filialelor C.A.A., I.N.P.P.A.) implicate în realizarea direcțiilor de intervenție evocate, conform unui Plan de acțiuni, care include activități concrete, responsabili și termene pentru fiecare an de implementare. Planul anual de acțiuni va fi elaborat de către Consiliul U.N.B.R. sub conducerea directă a președintelui U.N.B.R. și va fi suspus dezbaterii în prima ședință a fiecărui an. În materie de digitalizare, Consiliul U.N.B.R. trebuie să devină un forum activ care să dezbată și să furnizeze răspunsuri la principalele întrebări strategice relevante pentru transformarea digitală a profesiei de avocat, în vederea obținerii unui grad de acceptanță cât mai ridicat din partea corpului profesional. De asemenea, prin măsurile de politică profesională în materie de digitalizare, Consiliul U.N.B.R. trebuie să contribuie la consolidarea încrederii atât în rândul corpului profesional, cât și în raporturile profesiei de avocat cu instituțiilor cu care interacționează. Planul anual de acțiuni va fi elaborat pe baza unei analize prealabile a modalității în concret de implementare a direcțiilor strategice. Această analiză ar trebui să includă: informări ale Barourilor, chestionare de identificare a interesului real al digitalizării în raport de situații concrete (la nivelul Barourilor, al avocaților), schimb de experiență privind proiecte în curs de derulare sau implementate de grupuri profesionale interesate în digitalizarea profesiei, etc. De asemenea, acestea includ analize privind situația digitalizării la nivelul instituțiilor publice și de interes public organizate la nivel național și cu care profesia de avocat are conexiuni instituționale și naturale (instanțele de judecată/parchete, Guvernul României prin ministerele de resort, Camera de Comerț și Industrie a României, ANAF etc.), precum și celelalte profesii liberale.

Pentru **monitorizarea implementării** și a **revizuirii periodice** a strategiei în domeniul digitalizării profesiei de avocat, se impune crearea unui departament organizat pe lângă Comisia Permanentă a U.N.B.R.. Departamentul Strategia Digitală va avea rolul de a urmări direcțiile strategice relevante

pentru profesia de avocat în domeniul digitalizării, contribuind la consolidarea încrederii între sistemul instituțiilor profesiei și principalele instituții guvernamentale și judiciare.

Una dintre atribuțiile departamentului constă în monitorizarea implementării strategiei pe baza Planului anual de acțiuni, prin înregistrarea stadiului (valoric și detalii narative) în atingerea indicatorilor. Aplicația informatică ce înregistrează stadiul implementării trebuie completată trimestrial, în primele 10 zile ale lunii următoare încheierii fiecărui trimestru (aprilie/iulie/octombrie/ianuarie) de către instituțiile (compartimentele) responsabile. Pe baza acestor indicatori, Comisia Permanentă a U.N.B.R. elaborează semestrial (septembrie și februarie) Rapoarte de monitorizare care cuprind o sinteză ce evidențiază rezultatele înregistrate în perioada de monitorizare, concluzii și recomandări. Rapoartele de monitorizare se supun aprobării Consiliului U.N.B.R. și se dau publicității.

VI. Implicații bugetare și surse de finanțare

Implementarea prezentei Strategii se va realiza în limita bugetelor aprobate anual ale U.N.B.R, C.A.A. și I.N.P.P.A. pentru această destinație de către Congresul avocaților.

În vederea îndeplinirii obiectivelor prezentei Strategii vor fi avute în vedere și surse de finanțare alternative celor din bugetul U.N.B.R, precum fondurile acordate prin PNRR, fondurile structurale aferente perioadei 2021- 2027 sau finanțarea externă oferită de alte organizații/state (spre exemplu, Banca Mondială, Mecanismul financiar norvegian, asistență bilaterală din partea altor state).

VII. Implicații juridice

Asigurarea unui cadru integrat de management strategic privind digitalizarea profesiei de avocat implică **modernizarea legislației profesiei de avocat** prin implicarea grupului de lucru nr. 1¹⁶. Astfel, pentru realizarea acestui demers este necesară modificarea și/sau completarea următoarelor reglementari:

- Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat,
- Hotărârea nr. 64/2011 a Consiliului UNBR privind aprobarea Statutului profesiei de avocat,
- Hotărârea nr. 5/2011 a Consiliului UNBR pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a UNBR și de desfășurare a ședințelor Consiliului UNBR,
- Decizia nr. 113/2014 a Comisiei Permanente a UNBR pentru aprobarea Regulamentului privind emiterea, administrarea și utilizarea cardului de identitate CCBE pentru legitimare de către avocații definitivi din România,
- Legea nr. 72/2016 privind sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților.

De asemenea, este necesară **modernizarea statutului personalului organelor profesiei** întrucât calitatea și eficiența organelor profesiei sunt strâns legate de funcționarea corespunzătoare a personalului administrativ.

¹⁶ <https://www.unbr.ro/grupul-de-lucru-al-consiliului-unbr-privind-perfectionarea-legislatiei-profesiei-a-celei-cu-impact-asupra-profesiei/>